

BIJLAGE 1. Uitgebreide toelichting op de meicirculaire 2023

Deze bijlage hoort bij Raadsinformatiebrief uitkomsten meicirculaire 2023 gemeentefonds.

Inleiding

De raadsinformatiebrief bevat een korte samenvatting van de uitkomsten van de meicirculaire voor de gemeente Goirle. Deze bijlage bevat een uitgebreide toelichting.

Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaire. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de Rijksoverheid, september van de vertaling van de Miljoenennota, december is op basis van de Najaarsnota en rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af.

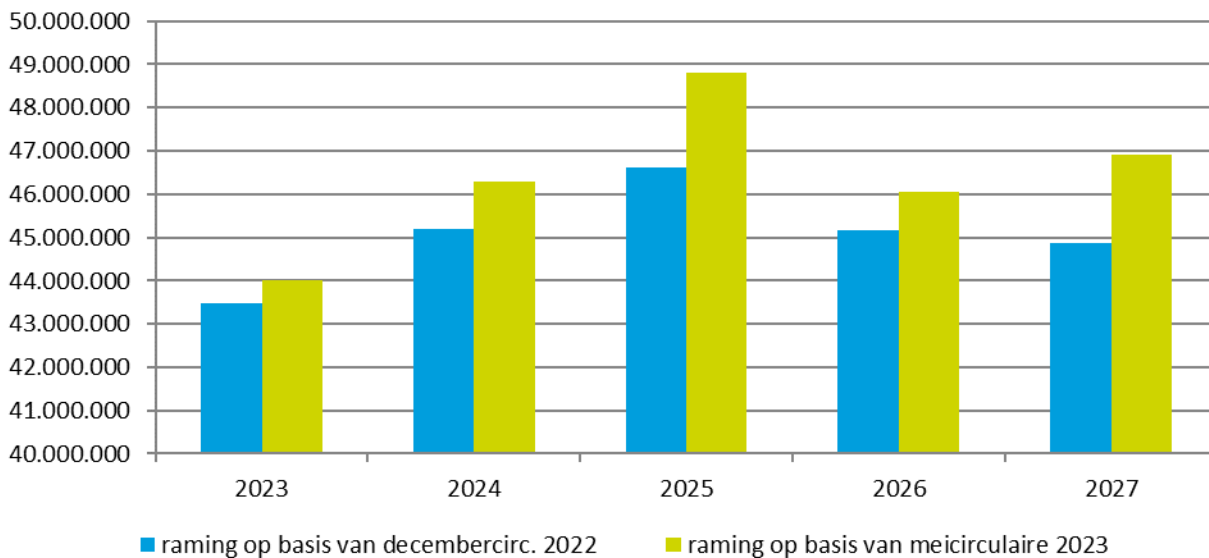
Omvang en verschil ten opzichte van vorige circulaire

Het verschil tussen deze meicirculaire 2023 en de voorgaande decembercirculaire 2022 is als volgt:

(bedragen x € 1.000 / V=Voordelig N=Nadelig)

Algemene uitkering totaal	2023	2024	2025	2026	2027
raming op basis van meicirculaire 2023	44.008 V	46.303 V	48.797 V	46.040 V	46.904 V
raming op basis van decembercirc. 2022	43.474 V	45.202 V	46.615 V	45.154 V	44.871 V
verschil meicirculaire 2023 t.o.v. decembercirc. 2022	534 V	1.102 V	2.181 V	886 V	2.033 V

Grafische weergave totaalopbrengst meicirculaire 2023 t.o.v. decembercirc. 2022

TOELICHTING MEICIRCULAIRE 2023

Accressen

Sinds de meicirculaire 2022 is het accres gesplitst in een volume- en een nominaal deel, waarbij het nominale deel ter compensatie is van loon- en prijsstijging en het volumedeel ter compensatie van bevolkingstoename en reëel accres. In de meicirculaire 2023 zijn de LPO-accessen voor de jaren 2023 tot en met 2027 bijgewerkt en is sprake van een opwaartse bijstelling voor alle jaren.

Structurele rijksbijdrage vanaf 2027

Vooruitlopend op een nieuwe financieringssytematiek heeft het kabinet in de septembercirculaire 2022 in 2026 eenmalig € 1 miljard beschikbaar gesteld. Dit bedrag is in de meicirculaire 2023 vanaf 2027 structureel opgenomen. Later dit jaar, in de septembercirculaire 2023, wordt van dit bedrag nog een deel in het BTW-compensatiefonds (BCF) gestort. We schatten in dat hierdoor per saldo via de algemene uitkering € 924 miljoen beschikbaar blijft en € 76 miljoen aan het BTW-compensatiefonds wordt toegevoegd.

Nieuwe financieringssytematiek

Het kabinet heeft besloten om het gemeentefonds voor de volume-ontwikkeling vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. In de meicirculaire 2023 is een beschrijving van de hoofdlijnen van een nieuwe financieringssytematiek opgenomen. De nieuwe financieringssytematiek houdt in dat de volumeontwikkeling van het gemeentefonds vanaf 2027 wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Hiervoor is in de Voorjaarsnota 2023 een budget gereserveerd van € 150 miljoen in 2027 en € 300 miljoen in 2028. In de meicirculaire 2023 is de nieuwe financieringssytematiek nog niet verwerkt.

BTW-Compensatie Fonds (BCF)

Het BCF-plafond bedraagt voor gemeenten € 3,7 miljard in 2022. Als de gezamenlijke declaraties onder het plafond blijven wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding van het plafond volgt een uitname. Het plafond muteert jaarlijks met het accrespercentage, maar door de bevrozing van het accres in 2022 tot en met 2025 is het plafond in die jaren ook gefixeerd. In het systeem is opgenomen dat jaarlijks bij de septembercirculaire een voorschot wordt verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire volgend op het kalenderjaar volgt dan de afrekening.

In de septembercirculaire 2022 is een voorschot voor het jaar 2022 van € 320,9 miljoen verstrekt. Gemeenten hebben iets meer gedeclareerd bij het BCF, waardoor de ruimte onder het plafond voor 2022 € 318,0 miljoen bedraagt. Hierdoor bedraagt de afrekening voor het jaar 2022 van € 2,929 miljoen. In deze circulaire vindt de afrekening plaats in 2023 als incidentele onttrekking.

De afrekening heeft ook structurele gevolgen. Voor de begroting 2024 met bijbehorende meerjarenraming mag de raming maximaal gelijk zijn aan de afrekening van 2022, een macro bedrag van € 317,985 miljoen in alle jaren. Dat komt overeen met 10,7 punten van de uitkeringsfactor. De provinciaal toezichhouders gebruiken dit als richtlijn bij het beoordelen van de (meerjaren)begroting 2024-2027. Wel adviseren de provinciaal toezichhouders om voorzichtig te zijn met het opnemen van een raming voor dit dekkingsmiddel.

Taakmutaties

In de meicirculaire 2023 zijn éérentwintig taakmutaties opgenomen. De volgende taakmutaties hebben een omvang groter dan € 10 miljoen:

- Flankerend beleid energiearmoede € 50 miljoen eenmalig in 2023
- Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden € 40 miljoen eenmalig in 2023

- Jeugdzorg voor 2024 € 1.363 miljoen en voor 2025 € 859 miljoen
- Jeugdhulp: loon- en prijsbijstelling voor 2024 € 81,63 miljoen en voor 2025 € 48,77 miljoen
- Voogdij 18+: loon- en prijsbijstelling € 50,68 miljoen voor 2023 tot en met 2025
- Compensatieregeling Voogdij 18+ -€ 29,52 miljoen eenmalig in 2023
- Werkdrukverlaging jeugdbescherming -€ 10 miljoen eenmalig in 2023
- Integraal Zorgakkoord (Wmo abonnementstarief) € 110 miljoen structureel vanaf 2025
- Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp Wmo € 95 miljoen structureel vanaf 2025
- Herinvoering eigen bijdrage Wmo -€ 225 miljoen structureel vanaf 2026
- Versterking ondersteuning wijkteams -€ 50 miljoen in 2028
- Robuust rechtsbeschermingssysteem -€ 25 miljoen in 2028
- Systeemleren monitoring -€ 10 miljoen in 2028

Jeugdzorg

Het Rijk en de VNG hebben 18 april dit jaar een financieel principeakkoord bereikt voor de Hervormingsagenda Jeugd. In de meicirculaire 2023 wordt voor jeugdzorg, onder voorbehoud van omzetting naar een definitief akkoord op de Hervormingsagenda, voor 2024 € 1.454 miljoen en voor 2025 € 954 miljoen beschikbaar gesteld.

Van de extra middelen wordt een deel vanuit de begroting van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) ingezet voor de investeringen en uitvoeringskosten van de Hervormingsagenda. Voor 2024 gaat het om een bedrag van € 91 miljoen en voor 2025 € 95 miljoen. Per saldo wordt hierdoor voor 2024 € 1.363 miljoen en voor 2025 € 859 miljoen aan de algemene uitkering toegevoegd. Voor de jaren 2026 en verder blijven de middelen gereserveerd en zal toevoeging aan de algemene uitkering plaatsvinden na het advies van de deskundigencommissie en besluitvorming daarover.

Verder is één van de financiële afspraken in het principeakkoord dat de huidige besparingsreeks van € 374 miljoen voor 2023, € 463 voor 2024, € 570 voor 2025 voor 2023 tot en met 2025 bevroren is op het niveau van € 374 miljoen. Voor 2026 staat de besparing, zoals voorzien, op € 961 miljoen en loopt op tot iets meer dan € 1 miljard voor 2027. Ook zijn afspraken gemaakt over de aanvullende besparing van € 100 miljoen voor 2024, waarbij de Rijksoverheid de verantwoordelijkheid heeft om deze besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. Voor 2024 geldt dat de geraamde extra besparing van € 100 miljoen vanwege een vertraging in de totstandkoming van de Hervormingsagenda Jeugd is vervallen. Het vervallen van de extra korting voor 2024 heeft geen budgettair effect. Het verloopt budgettair neutraal, omdat gemeenten in de begroting voor Jeugdzorg rekening moeten houden met de voorgenomen besparing en een lagere raming voor de uitgaven.

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

In de meicirculaire zijn vijf nieuwe decentralisatie-uitkeringen opgenomen. Het gaat om de volgende DU's:

- Nr. 441 DU Wet Goed Verhuurderschap € 9,188 miljoen in 2023
- Nr. 442 DU Outreachend werken € 0,353 miljoen in 2023
- Nr. 443 DU Taal voor ontheemden uit Oekraïne € 15 miljoen in 2023
- Nr. 444 DU Nationaal Actieplan Dakloosheid € 55 miljoen in 2023
- Nr. 445 DU Pilot EU burgers € 7 miljoen in 2023

Bij twee nieuwe DU's hebben de mutaties een omvang groter dan € 10 miljoen:

- *Voorkomen dakloosheid*
De grootste mutatie betreft de decentralisatie-uitkering Nationaal Actieplan Dakloosheid. Hiermee zet het kabinet in op het voorkomen van dakloosheid en het realiseren van woonplekken met passende ondersteuning voor (dreigend) dakloze jongeren en volwassenen. Voor de verdeling van € 55 miljoen aan centrumgemeenten wordt het objectieve verdeelmodel van de DU Maatschappelijke Opvang gehanteerd.

- *Taal voor ontheemden uit Oekraïne*

De gemeenten ontvangen in 2023 € 15 miljoen om het gemeentelijke aanbod van taalonderwijs aan volwassenen ontheemden uit Oekraïne te stimuleren.

In dertien bestaande IU's en DU's zijn wijzigingen opgenomen, waarbij het macrobudget van de uitkering wijzigt. Zes mutaties hebben een omvang groter dan € 10 miljoen:

- IU Participatie: loon- en prijsbijstelling vanaf 2023 € 114,965 miljoen
- IU Beschermd wonen: loon- en prijsbijstelling vanaf 2023 € 108,566 miljoen
- IU Voogdij 18+:
 - Compensatieregeling in 2023 € 29,518 miljoen
Vanuit de algemene uitkering wordt dit bedrag toegevoegd aan de € 30 miljoen die in 2023 al beschikbaar is voor de compensatieregeling.
 - Bijzondere functies vanaf 2023 -€ 5,383 miljoen
De bedragen voor 'PC Gesloten jeugdzorg' en 'Academische component Kinder- en Jeugdpsychiatrie' worden structureel vanuit de IU Voogdij 18+ overgeheveld naar de begroting van het ministerie van VWS.
 - DU Inkomstenderving 2020 en 2021 € 132,526 miljoen in 2023
In de meicirculaire 2023 wordt de compensatie over 2021 voor 35 gemeenten afgerond en wordt een bedrag van € 132,526 uitgekeerd voor de inkomstenderving 2021.
 - DU Leerlingenvervoer Oekraïne € 21,4 miljoen in 2023
Gemeenten hebben de regie en verantwoordelijkheid voor het leerlingenvervoer aan leerlingen uit Oekraïne. De DU Leerlingenvervoer Oekraïne is een tegemoetkoming aan gemeenten voor de kosten die zij hiervoor hebben gemaakt, en maken. In de meicirculaire 2023 wordt een totaalbedrag van € 21,4 miljoen uitgekeerd. De bedragen, die worden toegekend aan een gemeente zijn gebaseerd op het aantal geregistreerde kinderen uit Oekraïne, met peildatum 23 januari 2023.
 - DU Maatschappelijke begeleiding € 12,855 miljoen in 2023
Conform artikel 18 van de Wet inburgering 2013 voorziet het college in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. In 2023 ontvangen gemeenten hiervoor ongeveer € 12,9 miljoen.

Overzicht van cijfers gemeente Goirle

De items in voorgaande toelichting leidt voor Goirle tot het cijfermatige overzicht op de volgende pagina.

(bedragen x € 1.000)

	2023	2024	2025	2026	2027
Berekening beginstand	43.474	45.202	46.615	45.154	44.871
Uitkeringsfactor, algemeen					
Overige mutaties uitkeringsfactor	-6	48	54	40	1.124
Accresontwikkeling	293	654	1.087	117	1.217
Subtotaal:	286	702	1.141	121	2.341
Uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis					
Hoeveelheidsverschillen	116	113	131	116	147
Ontwikkeling uitkeringsbasis	-159	96	95	93	94
Subtotaal:	-43	209	227	209	240
Taakmutaties					
Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag	5	6	6	6	6
GDI voorzieningen 2022	-11				
Flankerend beleid energiearmoede	43				
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	35				
Loon- en prijsbijstelling 2023 Voogdij 18+	53	57	60		
Compensatieregeling voogdij 18+	-31				
Werkdrukverlaging jeugdbescherming	-11				
Loon- en prijsbijstelling 2023 AP Jeugdhulp		85	50		
Jeugdzorg		1.414	883		
Integraal Zorgakkoord (WMO abonnementstarief)			101	99	100
Herinvoering eigen bijdrage WMO				-209	-210
Loon/prijsbijstelling Participatie	6	6	7		
Eigen bijdrage huishoudelijke hulp			91	90	90
Subtotaal:	90	1.567	1.198	-14	-15
IU/DU/SU					
Brede impuls combinatiefuncties/buurtssportcoaches (DU)	-103	-103	-103	-103	-103
Suppletie-uitkering Bommenregeling	37				
Wet Goed Verhuurderschap	7				
Leerlingenvervoer Oekraïne	12				
Taal voor ontheemden uit Oekraïne	8				
Maatschappelijke begeleiding	12				
Subtotaal:	-27	-103	-103	-103	-103
WOZ					
WOZ-waarden mutaties	8	8	8	8	8
WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven		-174	-175	-176	-177
Subtotaal:	8	-166	-166	-167	-168
3 D's in het sociaal domein					
Participatie (IU)	51	43	31	47	48
Subtotaal:	51	43	31	47	48
Stelposten					
BCF	120	120	120	120	120
correctie brede impuls	41	41	41	41	41
Jeugdzorg		-1.219	186	38	23
bezuiniging jeugdzorg		-100	-500	-500	-500
Subtotaal:	161	-1.158	-153	-301	-316
Kleine verschillen (redenen met bedragen onder € 5,000)	7	7	7	6	6
Totaal verschil	534	1.102	2.181	886	2.033
Berekening eindstand	44.008	46.303	48.797	46.040	46.904